

משרד המשפטים לשכת מ"מ פרקליט המדינה

כ"ו אדר תשפ"א
10 מרץ 2021

סמך : 047-99-2021-008890

הנדון : החלטה בעניינו של חבר הכנסת מכלוף מיקי זוהר

1. ביום 14.10.20 התראיין חבר הכנסת מכלוף מיקי זוהר לרדיו FM103. במהלך הריאיון אמר חבר הכנסת דברים אשר עשויים היו לעלות, לכאורה, כדי עבירה של סחיטה באיומים כלפי היועץ המשפטי לממשלה, מר אביחי מנדלבליט.
2. בעקבות הריאיון, פתחה משטרת ישראל, לאחר עריכת דיון והתייעצויות בנושא, ועל דעתה של עו"ד ליטמן, המשנה לפרקליט המדינה (תפקידים מיוחדים), בחקירה נגד חבר הכנסת, בחשד לביצוע עבירה של סחיטה באיומים לפי סעיף 428 לחוק העונשין. התיק לווה על ידי פרקליטות מחוז מרכז (פלילי).
3. חבר הכנסת זוהר נחקר באזהרה ביום 5.11.21. לאחר חקירת חבר הכנסת המלצה עו"ד רחל אבישר, פרקליטת מחוז מרכז (פלילי), אשר ליוותה את החקירה, לסגור את התיק. המלצה דומה התקבלה מהמחלקה הפלילית בפרקליטות המדינה.
4. לאחר דיון עם כלל הגורמים הרלבנטיים, החלטתי על דעת המשנה לפרקליט המדינה (תפקידים מיוחדים) ועו"ד רוז נורי, המשנה ליועץ המשפטי לממשלה (משפט ציבורי-חוקתי) שביקשתי לצרפו למעגל ההתייעצויות בשלב זה, לאמץ את המלצתה של פרקליטת מחוז מרכז (פלילי) לסגור את התיק הפלילי נגד חבר הכנסת.
5. טרם אפרט את נימוקי, אזכיר את הרקע העובדתי הרלבנטי בקצרה.
6. ערב קודם לריאיון, פורסמה הקלטה של שיחה פרטית משנת 2015 בין היועץ המשפטי לממשלה ובין יו"ר לשכת עורכי הדין דאז, עו"ד אפי נווה, בה התייחס היועץ המשפטי לממשלה להחלטתו הנדרשת באותה העת של פרקליט המדינה דאז, עו"ד שי ניצן, בתיק החקירה בפרשת הרפז. כפי שהגדיר זאת היועץ המשפטי לממשלה עצמו, במכתבו מיום 15.10.20 שהופנה לכלל הפרקליטות והפרקליטים בפרקליטות, הביטויים בהם השתמש במהלך השיחה היו "ביטויים קשים".

משרד המשפטים לשכת מ"מ פרקליט המדינה

7. הריאיון של חבר הכנסת נערך בעקבות פרסום הקלטה זו. להלן יובאו חלקים מרכזיים בריאיון אשר מבססים לכאורה את עבירת הסחיטה באיומים:

"חה"כ זוהר: הכל כבר התברר ואני אומר לכם שזה רק טפח קטן, טפח קטן שנחשף, ואני מבטיח לכם שעוד יחשפו בקרוב דברים. תהיה פה רעידת אדמה, לא תהיה שום ברירה לאביחי מנדלבליט אלא להתפטר מתפקידו ולבטל את כתבי האישום נגד נתניהו.

...

חה"כ זוהר: אני אומר שמעבר לזה יש עוד אינפורמציה שקיימת אצל שי ניצן שיכלה גם לשלוח את מנדלבליט יכול להיות מאחורי סורג וברית.

מראיין: איזה מידע, על מה אתה מדבר?

חה"כ זוהר: אני לא אדבר על המידע הזה כי המידע הזה עוד לא נחשף... יש עוד שיחות שהוקלטו.

מראיין: רק להבין, יש עוד שיחה שממנה עולה שיש עוד פחד של היועץ המשפטי לממשלה?

חה"כ זוהר: תגיד לי, יצא לך לשמוע את הקלטות הרפז? ... זה חלק קטן ממה שיש שם ויש עוד הרבה.

מראיין: מה העבירה הפלילית של מנדלבליט לכאורה?

מיקי זוהר: תראה, אני לא אעבור פה על החוק ועל האתיקה, למרות שיש לי חסינות... אני לא אהיה שונה מכל אדם ואני אכבד את החוק אבל אני אגיד לך דבר אחד.... התגלה טפח קטן ועוד יתגלה כל האירוע.

חה"כ זוהר: סליחה על הציניות הבוקר אבל חברים יש פה רעידת אדמה, תהיה פה רעידת אדמה גם בשבועות הקרובים, ואני מודיע לכם, אם מנדלבליט לא יתפטר מתפקידו ויבטל את כתבי האישום תהיה פה רעידת אדמה.

מראיין: זה מה זה, איום?

חה"כ זוהר: לא, זו הבטחה. מה שעשה מנדלבליט ומה שעשה שי ניצן נחשף היום לציבור, כולם יודעים מה קרה.

מראיין: אתה מדבר מיקי זוהר כאילו אתה מחזיק בחומרים.

חה"כ זוהר: אני אומר לך שאני יודע אינפורמציה מאוד מאוד ברורה בעניין הזה והאינפורמציה שאני מכיר אומרת דבר אחד, רק טפח קטן נחשף, קטנצ'יק. ולכן

משרד המשפטים לשכת מ"מ פרקליט המדינה

אני חושב שאם אנשים לא יפנימו, אלה שכמובן יזמו את כל הקנוניה נגד ראש הממשלה, שמוטב להם לחזור בהם מהדרך הגרועה שהם בחרו בה, הם יצטרכו לשלם על זה מחיר".

8. ומכאן לנימוקיי.

א. אף על פי שבדבריו של חבר הכנסת זוהר היה לכאורה כדי לבסס חשד להתקיימות יסודות העבירה של סחיטה באיומים, הרי שבחינת הדברים לעומקם מעלה, כי בחומר הראיות בתיק קיים קושי ראייתי שעניינו בשאלת התקיימות היסוד הנפשי הנדרש בעבירה – כוונתו של המאיים לגרום למאויים לעשות מעשה או להימנע ממעשה שהוא רשאי לעשותו.

ב. במקרה זה, על מנת לבסס את יסודות העבירה של סחיטה באיומים, יש להוכיח כי חבר הכנסת איים על היועץ **במטרה** שזה יתפטר מתפקידו ויבטל את כתבי האישום. עם זאת, מחקירתו של חבר הכנסת עולה ספק האם דבריו כווננו אל היועץ עצמו, למען ישמע ויעשה, ולא נאמרו לצרכים פוליטיים דווקא, אל קהל בוחריו ושומעיו. בהקשר זה, יש להדגיש כי ספק אם חבר הכנסת האמין בעת הריאיון, שהיועץ המשפטי לממשלה אכן יתפטר ויבטל את כתבי האישום בעקבות דבריו בריאיון. משכך, קיים קושי בהוכחה כי חבר הכנסת אכן התכוון לגרום ליועץ להתפטר ולבטל את כתבי האישום.

ג. בהקשר זה יוער, כי גם אם לא ניתן להוכיח יסוד נפשי של כוונה כאמור, הרי שדבריו של חבר הכנסת עשויים עדיין לבסס עבירה של איומים, לפי סעיף 192 לחוק העונשין. עם זאת, החומרה בדבריו של חבר הכנסת פוחתת בהיעדר ראיות לקשור בין האיום ובין הרצון של חבר הכנסת להשפיע על מעשה או פעולה מסוימים של היועץ המשפטי לממשלה.

ד. דברים אלו מתחדדים, שעה שאין ראיה בחומר החקירה, כעולה אף מגרסתו של חבר הכנסת בחקירתו, שבידי חבר הכנסת הקלטה או מידע אחר, שטרם פורסמו, אשר באמצעותם אכן יכול היה לאיים על היועץ המשפטי לממשלה. היינו, על פני הדברים, ובהעדר ראיה לסתור, לא ניתן לשלול את האפשרות שמדובר באיום סרק. אכן, על פי הפסיקה, גם איום אשר אובייקטיבית לא ניתן להוציאו אל הפועל יכול לגבש את יסודות העבירה, אם יש בו כדי לאיים על האדם אליו הוא מופנה. עם זאת, העובדה כי ייתכן

משרד המשפטים לשכת מ"מ פרקליט המדינה

והמדובר באיום סרק בלבד, ובהעדר ראיה לסתור כאמור, מפחיתה מחומרת העבירה ומהאינטרס הציבורי הכללי בהעמדה לדין במקרה זה.

ה. לבסוף, לאחר בחינה קפדנית של דברי חבר הכנסת, ובכלל זה דבריו בחקירתו וכלל דבריו בריאיון, הגעתי למסקנה, כי בסופו של יום, בנסיבותיו הייחודיות של תיק זה, קרוב לוודאי שדברי חברי הכנסת חוסים תחת החסינות המהותית הנתונה לחברי הכנסת, אף אם התבטאותו כלפי היועץ המשפטי לממשלה הייתה מגבשת סיכוי סביר להרשעה בעבירה של סחיטה באיומים.

ו. המבחן שנקבע בפסיקת בית המשפט העליון לצורך הקביעה האם פעולה מסוימת חוסה תחת החסינות המהותית הוא "מבחן הסיכון הטבעי". על פי מבחן זה, הפעולות המותרות של חבר הכנסת יוצרות מטבען אפשרות של גלישה לביצוען באופן בלתי חוקי. גלישה זו תזכה לחסינות, רק כאשר הפעילות הבלתי חוקית נופלת לגדר מתחם הסיכון שהפעילות החוקית כחבר כנסת יוצרת מטבעה. בפסיקה הודגש, כי הגנה על חבר הכנסת המתבטא בעניינים פוליטיים היא תכליתה המרכזית של החסינות המהותית.

ז. דברי חבר הכנסת בריאיון עצמו, העובדה שהדברים נאמרו במענה לשאלה ולא באופן יזום, התבטאויותיו בתקשורת בסמוך לאחר הריאיון, כמו גם הסבריו בחקירה – מכל אלה נראה כי חבר הכנסת לא תכנן להתבטא באופן אשר עלול להתפרש כסחיטה באיומים. נראה כי חלקים אלה בריאיון נאמרו מתוך גלישה, במובנה המשפטי האמור, מן המותר אל האסור, ומכל מקום לא ניתן לשלול אפשרות זו. כעולה מהראיות, מטרת חבר הכנסת בריאיון הייתה להגיב לפרסום הקלטת דבריו של היועץ המשפטי לממשלה על פרקליט המדינה דאז, ולהביע את עמדתו הפוליטית בעניין הגשת כתב האישום נגד ראש הממשלה על ידי היועץ המשפטי לממשלה ופרקליט המדינה דאז. הריאיון, אשר ארך כ-12 דקות, החל בהתבטאויות השייכות לתחום הפוליטי הלגיטימי. רק בהמשך הריאיון, לאחר שהמראיין הקריא את תגובתו של פרקליט המדינה דאז, עו"ד שי ניצן, לפרסום הקלטת, נראה כי חבר הכנסת "גלש" לתחום האסור לכאורה והחל לומר את אותם דברים העשויים לגבש את עבירת הסחיטה באיומים.

משרד המשפטים
לשכת מ"מ פרקליט המדינה

ח. ודוק, כאמור, מטרתה המרכזית של החסינות המהותית היא להגן על חבר הכנסת בעת שהוא מתבטא בעניינים פוליטיים. יפים לעניין זה דברים שכתב כב' הנשיא ברק בעניין בשארה:

"... מטרתה של החסינות העניינית היא להבטיח כי חבר הכנסת לא יימנע מלהביע דעתו בעניינים ציבוריים אך בשל החשש שהוא עשוי לחצות את הגבול בין מותר לאסור במקרים מסוימים.

...

אכן, עבירות הקשורות בחופש הביטוי כרוכות, מטבען ומטיבן, בביצוע תפקידו של חבר הכנסת. הביטוי הפוליטי – הנאום, המאמר והריאיון – הם כלי עבודתו העיקריים של חבר הכנסת. באמצעות הביטוי הפוליטי מתאפשר לחבר הכנסת לבטא את עמדותיו ואת עמדת ציבור בוחריו בסוגיות ציבוריות. זהו תפקידו המרכזי של חבר הכנסת. חבר כנסת המתבטא בעניינים פוליטיים מצוי בלב לבה של הפעילות הפרלמנטרית. הגנה על חבר הכנסת בפעילות זו היא תכליתה המרכזית של החסינות העניינית.¹

9. משכך, החלטתי כאמור לאמץ את המלצתה של פרקליטת מחוז מרכז (פלילי) ולסגור את התיק נגד חבר הכנסת, זאת על דעתם של עו"ד ליטמן, המשנה לפרקליט המדינה (תפקידים מיוחדים) ועו"ד רז נזרי, המשנה ליועץ המשפטי לממשלה (משפט ציבורי-חוקתי). זאת, נוכח הקושי הראייתי לגבי החשד לעבירה של סחיטה באיומים, ונסיבות העניין בכללותן לגבי החשד לעבירת איומים, והיות שמכל מקום, בנסיבותיו הייחודיות של תיק זה, קרוב לוודאי שדבריו של חבר הכנסת חוסים תחת חסינות מהותית.

10. בסיום הדברים אדגיש, כי אין בהכרעה זו, כדי להקל ראש במשמעות הציבורית של הדברים, אלא אך קביעה כי אין מקום להמשך הטיפול בעניין זה בכלי המשפט הפלילי, לאור המפורט בהרחבה לעיל.

עמית
מ"מ
איסמן,
פרקליט
המדינה
עו"ד

¹ בג"ץ 11225/03 ח"כ ד"ר עזמי בשארה נ' היועץ המשפטי לממשלה, ס(4) 287, 321-322.